УДК 691.116

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МОНОЛІТНОГО БУДІВНИЦТВА В КОСМІЧНИХ УМОВАХ. ДОСЛІДЖЕННЯ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ В 3D-ДРУКУ НА ПОВЕРХНІ МІСЯЦЯ

Автори − **Федін В. А.,** студ., **Безверхий Д. С.,** студ.
Науковий керівник − **Мислицька А. О.,** асист.
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

Постановка проблеми. Доставка матеріалів та безпосереднє зведення конструкцій будівель на Місяці на сьогоднішній день обмежується великою ресурсомісткістю та економічною недоцільністю. Окрім доставки самого механізму для зведення будівель, також є проблема доступності ресурсів для реалізації необхідного об’єму будівництва.

Мета дослідження. Будівництво з застосуванням 3D-технологій на даний момент активно поширюється, що сприяє активному розвитку в цьому напрямку. Самі пристрої стають більш компактними, мобільними, легкими та зручними у керуванні та програмуванні. 3D-принтери також застосовують широкий спектр матеріалів для різноманітних цілей. Програми з освоєння космосу, а саме Місяця, з застосуванням та порівнянням різних технологій є у багатьох держзамовленнях, в тому числі і в Україні.

Результати дослідження. 3D-друк - багатообіцяюче рішення в рамках передової області майбутніх здобутків в космічному виробництві. Технічно відоме як адитивне виробництво, 3D-друк включає в себе складну групу технологій, які можуть виробляти фізичні продукти практично будь-якої форми і геометричної складності з цифрових моделей. За допомогою цієї технології вже можна робити речі з величезної кількості матеріалів, в тому числі метали, кераміку і пластик, і навіть такі відходи, як пластик, деякі з яких можуть бути використані для виготовлення обладнання космічного рівня.

Звичайно, є і серйозні проблеми. 3D-друк в першу чергу було розроблено для використання на Землі, і для його роботи потрібні певні постійні умови гравітації і температури. Поки що він використовує матеріали значно менш складні, ніж ті, що знаходяться на поверхні Місяця.

Основною перевагою є повне виключення фізичної людської праці з процесу будівництва і її здешевлення за рахунок скорочення логістики з Землі. Використання технології 3D-принтера надасть вченим можливість зменшити кількість використовуваної техніки, спростивши створення конструкцій складних форм. Також перевагою є те, що для своєї роботи 3D-принтер використовує відвали реголіту, які піднімають на поверхню під час будівництва тунелів. Зокрема робота, яка проводиться в середовищі місячного пилу, може завдати шкоди людині через свої абразивні властивості і проникаючу здатність. Бази повинні витримувати відмінні від земних умов навантаження, але при цьому забезпечувати рівень комфорту, схожий із земним. Будівництво будинків, за задумами дослідників, 3D-принтер буде здійснювати, використовуючи в якості основного матеріалу місячний ґрунт.

У дослідників є комплексний підхід до створення матеріалів, що імітують місячний ґрунт для тривимірного друку. Порошок характеризується неоднорідною структурою і розмірами, а також зазубреною формою. Дослідники розробили новий підхід до адитивного виробництва з моделюванням місячного реголіту. Він являє собою нову схему використання ресурсів без попереднього порошкового шару для виготовлення визначених користувачем структур із сильно неоднорідного реголіту. Докази концепції використання місячного реголіту в якості основного будівельного матеріалу були дані за допомогою контурної обробки методом спікання реголіту.

(рис. 1) Технологія створює суміш, подібну бетону, з місячного ґрунту і наземними витратними матеріалами. Так звані «чорнила» мають схожі реологічні властивості і характеристики для 3D-друку та можуть бути надруковані в 3D при лінійної швидкості осадження 1...150 мм/с з використанням сопел діаметром від 300 мкм до 1,4 см. Отримані матеріали для 3D-друку демонструють схожі з реальним реголітом по мікроструктурі і пористості властивості. Ці мікроструктури вносять свій внесок в довгочасні і циклічні механічні властивості матеріалу з модулями Юнга від 1,8 до 13,2 МПа. Однак перші тести продемонстрували недостатню міцність на стиск у величині менше 5 МПа. Це було пов'язано з високою пористістю і слабким зв'язком між шарами. Але були запропоновані шляхи поліпшення технології за рахунок зменшення температурних перепадів і часу охолодження між пошаровими проходками. Отримані в результаті друковані структури можуть бути оброблені для створення твердих реголітових структур шляхом спікання після 3D-друку. Це дослідження продемонструвало нові можливості у використанні тривимірних технологій.

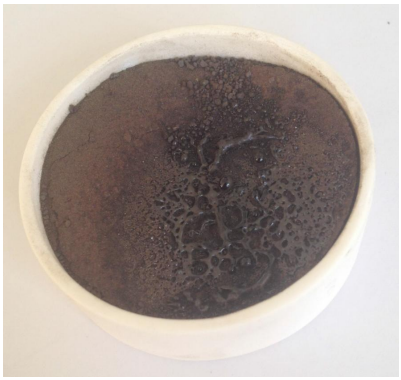

Рис. Результат спікання реголіту

Висновки. На основі проведених досліджень можна зробити висновок, що ще необхідно краще зрозуміти матеріал і його взаємодію з процесом 3D-друку, а також розробити нові технологічні рішення для подолання будь-яких обмежень. На цьому етапі нам навіть важко зрозуміти, що саме може піти не так, але наступним хорошим кроком буде тестування 3D-друку з реальним реголітом.

Список використаних джерел

1. NASA. Regolith Formation, Lesson Plans. Activities, EG-1997-10-116-HQ, 1997.
2. Khoshnevis Behrokh, Bodiford Melanie P., Burks Kevin H., Ethridge Ed, Tucker Dennis, Kim Won, Toutanji Houssam, Fiske Michael R. Lunar Contour Crafting : A Novel Technique for ISRU-Based Habitat Development. NASA, 2004.
3. Mechanical behaviour of additively manufactured lunar regolith simulant components. [Електронний ресурс]. URL: https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1464420718777932
4. Additive manufacturing of physical assets by using ceramic multicomponent extra-terrestrial materials [Електронний ресурс]. URL: https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S221486041630032X
5. Robust and Elastic Lunar and Martian Structures from 3D-Printed Regolith Inks [Електронний ресурс]. URL: https://www.nature.com/articles/srep44931#conclusions.
6. Solar 3D printing of lunar regolith [Електронний ресурс]. URL: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0094576518303874